

Steenuil op zijn favoriete uitkijkpost

MONITORING STEENUIL 2016 NATUUR EN VOGELWERKGROEP DE GRUTTO

Woord vooraf:

Ook in 2016 hebben we ons weer bezig gehouden met het monitoren van de steenuil. Al vanaf 2003 houden we door middel van inventarisatie en nestkastcontroles het aantal broedparen en het broedsucces van de steenuil bij.

Inleiding:

Het monitoringsgebied is onderverdeeld in acht aaneengesloten onderzoeksgebieden met een totale oppervlakte van ongeveer 144 km². Het werkterrein dat door onze ringers wordt bestreken, is echter nog een behoorlijk stuk groter. Grofweg geschat zijn we voor de steenuil actief in een gebied van circa 190 km². Met het inventarisatiewerk houden zich momenteel acht leden van onze Vereniging bezig: Jan Nijmeijer, Johan Groote Punt, Vincent de Lenne, Christian Mensink, Gerard Spit, Jan Peddemors, Johan Drop en Wim Wijering. De informatie van de nestkastcontroles werd ook dit jaar weer aangedragen door de ringers Peter Bleijenberg, Harrie Linckens, Friso Koop en Johan Drop. Het inventarisatiewerk vindt plaats met behulp van geluidsapparatuur. In het voorjaar (maart/april) wordt

hiervoor het onderzoeksgebied meerdere malen in de nachtelijke uren bezocht waarbij het aantal roepende mannetjes op kaart wordt ingetekend. De

Inventarisatiegegevens:

Het afgelopen seizoen deden we als steenuilwerkgroep voor het veertiende achtereenvolgende jaar mee aan het Steenuil Monitoring Project. We stellen resultaatgegevens ook provinciaal en landelijk (SOVON) beschikbaar. Op deze wijze dragen wij ons steentje bij aan het volgen van provinciale en landelijke trends. Een goed inzicht over voor – dan wel achteruitgang, broedverloop, voedselaanbod etc. draagt immers bij tot het in stand houden van voldoende, maar vooral geschikte broedlocaties en territoria van de steenuil.

Broedterritoria:

In onderstaand schema de territoriagegevens van de afgelopen 10 jaar:

Jaargang	Broedparen	Jaargang	Broedparen
2016	90 (99)	2011	104 (111)
2015	96 (106)	2010	101
2014	106 (116)	2009	100
2013	99 (106)	2008	104
2012	97 (103)	2007	100

*Tussen haakjes de aantallen, aangevuld met de gegevens uit een deel van Albergen.

Zoals aan de territoria-aantallen te zien, zijn de broedpaar aantallen de laatste jaren behoorlijk stabiel, al lijkt het aantal broedparen sinds de piek in 2014 lichtelijk af te nemen. De oorzaak hiervan is niet helemaal duidelijk.

De zachte winters van de afgelopen jaren hebben waarschijnlijk niet geleid tot meer sterfte onder jonge steenuilen, tevens zijn er de afgelopen jaren redelijk veel jonge uilen vliegvlug geworden. Mogelijk zijn enkele territoria gemist ten opzichte van voorgaande jaren.

Deelgebied resultaten in tabelvorm:

Onderstaande tabel geeft een overzichtsbild van de telgebieden in 2016, het gebied, de grootte en de inventariseerders van ons onderzoeksgebied.

Gebied	Territoria.	Oppervlakte	Plaats	Inventariseerder
1	18	23,5 km ²	Weerselo, Agelo, Reutum Albergen	Wim Wijering
2	18	26 km ²	Rossum, Agelo	Jan Nijmeijer
3	8	23 km ²	Volthe, Beuningen, Lemselo	Johan Groote Punt
4	7	9 km ²	Gammelke en Lemselo	Christian Mensink
5	16	16,5 km ²	Weerselo, Saasveld, Hertme,	Vincent de Lenne
6	16	19 km ²	Saasveld, Borne, Deurningen	Gerard Spit
7	7	13,5 km ²	Fleringen	Jan Peddemors
8	9	13,5 km ²	Albergen deels	Johan Drop
Totaal	99	144 km²		

Nestkast- en ringresultaten binnen ons eigen telgebied:

In veel nestkasten werden broedsels met 5 jongen aangetroffen

Van 32 bezette nestkasten binnen ons eigen telgebied werden door de ringers gegevens genoteerd over het broedverloop. Uiteindelijk bleken 23 nestkasten succesvol en konden er 74 jonge steenuilen worden geringd. Wel gecontroleerde, maar niet benutte steenuil-kasten zijn in onderstaand overzicht niet meegenomen. Per succesvol broedsel zijn er gemiddeld 3,6 jongen uitgevlogen. Er waren dan ook verschillende broedsels met 4 of 5 uitgevlogen jongen. Uit één nestkast vlogen zelfs zes jongen uit. Toch mislukten er ook veel broedsels. Van de 35 broedpogingen mislukten er 12; voornamelijk doordat legsels werden verlaten of eieren onbevruucht bleken. Door deze mislukte broedgevallen zijn er per gestart legsel gemiddeld 2,5 pullen vliegvlug geworden. Dit percentage ligt iets onder het gemiddelde van vorig jaar.

Gebied	legsels	Succesvol	Jongen	Jongen geringd	Uitgevlogen
Albergen	9	6	23	19	23
Saasveld	1	1	1	1	1
Reutum	3	2	3	3	3
Fleringen	1	0	0	0	0
Weerselo	5	3	14	14	14
Deurningen	5	5	18	18	18
Agelo	4	2	8	4	8
Rossum	3	2	8	8	8
Hertme	1	0	0	0	0
Lemselo	1	0	0	0	0
Oldenzaal	1	1	5	5	5
Volthe	1	1	3	3	3
Totaal	35	23	83	74	83

Nestkast- en ringresultaten buiten ons eigen telgebied:

Buiten het monitoringsgebied hangen tevens tientallen kasten waaronder ook nestkasten van SVG Geesteren. Voor zover het onze eigen kasten betreft worden deze tijdens het broedseizoen door onze ringers gecontroleerd. De nestkasten van SVG Geesteren worden door de werkgroep zelf gecontroleerd waarna de jongen door onze ringers worden geringd.

Van 32 nestkasten buiten ons gebied werden gegevens genoteerd over het broedverloop. Uiteindelijk bleken 23 nestkasten succesvol en konden 73 jongen steenuilen worden geringd. Ook nu weer zijn wel gecontroleerde, maar niet benutte steenuil kasten, in onderstaand overzicht niet meegenomen.

Gebied	legsels	Succesvol	Jongen	Jongen geringd	uitgevlogen
Azelo	1	1	3	3	3
Almelo	6	5	15	10	14
Tubbergen	4	2	8	8	8
Mander	1	0	0	0	0
Zenderen	1	1	4	4	4
Harbrinkhoek	2	2	9	9	9
Tilligte	7	3	14	14	14
Lattrop	2	2	6	6	6
Geesteren	5	5	13	11	13
Langeveen	1	1	4	4	4
Mander	2	1	4	4	4
Totaal	32	23	80	73	79

Verruiging op geschikte plekken zoals hier in een boomgaard zijn noodzakelijk voor behoud van de steenuil

Biotoop:

Ondanks het plaatsen van de vele nestkasten zullen we ons ook in de toekomst blijven inzetten om het biotoop van de steenuil te behouden. Niet alleen nestgelegenheid is van belang, maar ook geschikt biotoop waarin voldoende voedsel is te vinden. Niet zelden moeten we met lede ogen aanzien dat tal van rommelhoekjes en oude schuurtjes – het biotoop van de steenuil – voorgoed verdwijnen. Er zal op en rondom het erf voldoende voedsel en nestgelegenheid voor de steenuil moeten overblijven om ook in de toekomst van deze soort te kunnen blijven genieten. Verruiging op geschikte plekken en het plaatsen van takkenbossen zijn goede alternatieven. De steenuil is ook gebaat bij het achterwege laten van ratten- en muizenkorrels.

Tot slot:

Hoewel er wat minder territoria dan vorig jaar vastgesteld zijn, hebben de steenuilen een gemiddeld broedseizoen achter de rug. Met een gemiddelde van 3,2 uitgevlogen jonge steenuilen per succesvol legsel en 2,5 uitgevlogen jong per gestart legsel zijn de resultaten redelijk goed te noemen. Vermeldingswaardig is dat steeds meer steenuilwerkgroepen in geheel Overijssel zich inzetten voor onze kleinste uilensoort. Ondertussen zijn er in geheel Overijssel maar liefst 23 vogelwerkgroepen die zich inzetten voor de soort. Grofweg wordt geschat dat totaal in Overijssel circa 1150 broedparen steenuilen aanwezig zijn, waarbij het zwaartepunt zich vooral in Twente bevindt. In totaal zijn in geheel Overijssel bijna 2000 nestkasten geplaatst, waarvan er ongeveer 550 in 2016 bezet waren. Ter vergelijking, pakweg tien jaar geleden hingen er slecht 440 nestkasten waarvan er destijds 84 bezet waren.

Reacties en info: secretariaat@nvwgdegrutto.nl